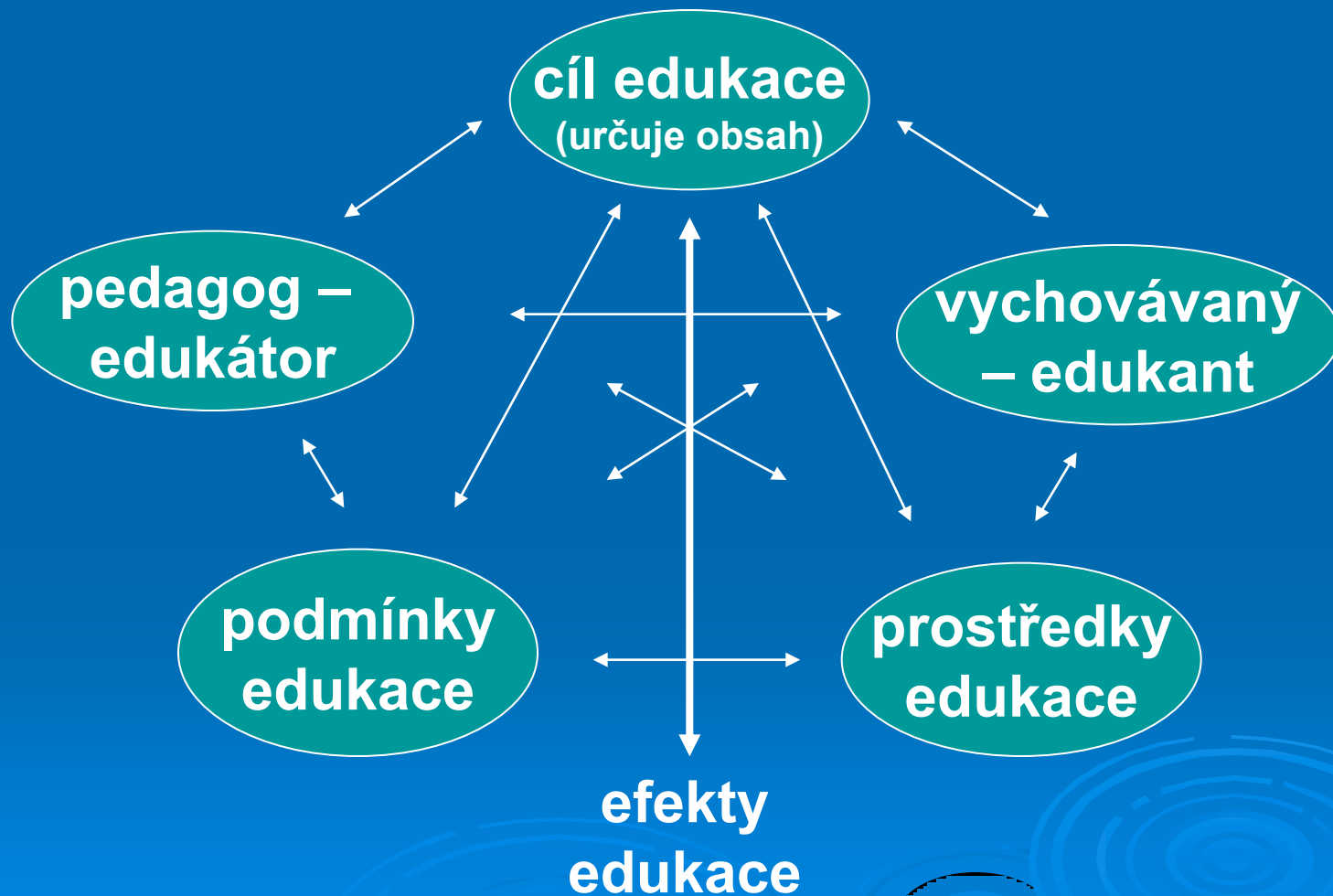

Pedagog

Prvky edukačního procesu

Pedagog – edukátor

Mimořádně náročná, tvůrčí a odpovědná role

Pedagog =:

➤ **praktik** = edukátor = sociální „pomáhající profese“, doprovázející na cestě životem (pedagogický pracovník ad.)

➤ **teoretik** = vědec (výzkumný pracovník)

přiblížení a propojení = akční výzkum

Pedagog – edukátor

Funkce:

- řídicí – iniciátor
- organizační – dle míry autonomie
- koncepční – volba cílů, obsahu, ... (trenér)
- výkonná (pomocí forem, metod, prostředků)
- diagnostická (vstup – průběh – výstup)
- evaluační (hodnocení edukačních procesů)
- výzkumná (v akčním výzkumu)
- ...

Pedagogický pracovník

= **zaměstnanec** konající **přímou pedagogickou činnost**

Zákon o pedagogických pracovnících (2005, 2016):

- Učitel (MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, ZUŠ)
- Pedagog v zařízení pro další vzdělávání PP
- Vychovatel
- Speciální pedagog
- Psycholog
- Pedagog volného času
- Asistent pedagoga
- Trenér (min. maturita + trenérská 2 nebo B)
- Metodik prevence v PPP
- Vedoucí pedagogický pracovník

Stálá diskuse, novely – vymezení a doplnění

Pedagog – edukátor

Požadavky:

- **Hodnotová orientace** – tolerance, pluralismus, sebeúcta, demokratičnost, ...
- **Vzdělání** – všeobecné, odborné (T i P), pedagogicko-psychologické
- **Rysy osobnosti** – kreativita, optimismus, takt, klid, zaujetí, spravedlnost, zásadový morální postoj, humor, ...

Pedagog – požadavky

PEDAGOGICKÁ ODPOVĚDNOST =

- vědomí odpovědnosti vůči vychovávaným
- úsilí o maximální eliminování rizik
- podpora vzájemné odpovědnosti všech zúčastněných i participujících
(vedení instituce, rodiče, kolegové, ...)

Kompetence pedagoga

- **Kompetence (pedagogické) =
souhrn způsobilostí pedagoga,
aby mohl efektivně pracovat**
- **Druhy kompetencí:**
  - 1. dle geneze***
  - 2. dle zaměření***

Kompetence pedagoga

1. dle geneze

a) **vrozené** způsobilosti

schopnosti, pedagogické nadání („učitel, vychovatel, trenér, ... od narození“)

b) **získávané** způsobilosti

pedagogické vědomosti, dovednosti, zkušenosti, ... získávané praxí, studiem, sebereflexí, ...

Optimální = **propojení**

Kompetence pedagoga

2. dle zaměření

a) kompetence **k vlastní edukaci**:

- znalost oboru
- psychopedagogická kompetence
projektování a realizace postupů podněcujících učení
- komunikativní kompetence (verbální i nonverbální)
- diagnostická kompetence = určení stavu:
  - prekonceptí (naivní teorie dítěte), vědomostí, dovedností
  - stylů učení
  - vztahů mezi vychovávanými (klíma sociální skupiny)
  - sociálního, ekonomického, kulturního ad. zázemí
  - dle specifiky práce pedagoga

Kompetence pedagoga

b) **osobnostní** kompetence:

- odpovědnost
- flexibilita (pružnost chování)
- empatie (schopnost vcítit se do pocitů druhé osoby)
- autenticita (hodnověrnost)
- dovednost akceptovat sebe i druhé
- ...

Kompetence pedagoga

c) **rozdvíjející** kompetence:

➤ **adaptivní kompetence**

orientovat se ve změnách a orientovat v nich druhé

➤ **informační kompetence**

zvládnutí moderních informačních technologií

➤ **výzkumná kompetence**

zkoumat a řešit problémy (akční výzkum)

➤ **sebereflektivní kompetence**

zamýšlet se nad svou činností,
projektovat změny v této činnosti

Vychovávaný jedinec – edukant

Vychovávaný jedinec

Edukant =

dítě, mladistvý, žák, student, klient, ...

Pedagoga musí zajímat jeho **předpoklady**:

1. Fyzické a psychické (vlohy a jejich rozvoj)
2. Edukační (vědomosti, dovednosti, ...)
3. Sociální (např. tzv.kulturní kapitál, sociální znevýhodnění, ... – výzkumy sociologické, psychologické, pedagogické etnografie, ...)

Vychovávaný jedinec – děti a mládež

Informace

- **MŠMT – mládež:** <http://www.msmt.cz/mladez>
např. podpora nadání mládeže, letní tábory, ...
- **Národní institut pro další vzdělávání:**
<http://www.nidv.cz/>, např. podpora dětí/žáků
cizinců, propojování formálního
a neformálního vzdělávání, ...

Vztah pedagoga a edukanta

- Pedeutocentrický, autoritativní
- Pedocentrický (volná výchova)
- Kooperativní, demokratický

Nutnost *posílení*

- **sociálněpreventivní práce** (zaměření na rizikové skupiny dětí a mládeže)
- mimoškolní a **volnočasové** edukace (sport!)